

Fysik som Bifag: I. Luftarters Varmefylde. II. Elektrolyters Ledningsevne.

Kemi: Praktisk Prøve (for en Kandidat): Analyse af en Blanding af basisk Vismuthnitrat, Blyilte, Kobberilte og Kvægsølvilte; (for en Kandidat): Analyse af en Blanding af Kobbernitratt, Kadmiumbromid og Jern-Ammoniakalun; (for en Kandidat): Analyse af en Blanding af Blyfosfat, Bariumkarbonat og Magniumkarbonat.

Astronomi: Hvor paa Jorden og hvornaar kunne Capella, Sirius og Vega samtidig ses i samme Højde over Horizonten?

Stjernernes	Rektascension	Deklination
Capella.....	77° 25' 2"	+ 45° 54' 6"
Sirius	100° 14' 24"	÷ 16° 35' 8"
Vega.....	278° 25' 49"	+ 38° 41' 42"

Naturhistorie og Geografi: 1) Zoologi: De forelagte Skaller (Paludina contecta (med Laag), Limnæa auricularia, Cyclostema elegans (med Laag), Clausilia sp.) ønskes kort beskrevne og henførte til deres systematiske Grupper. Disse Grupper karakteriseres i deres Grundtræk. 2) Botanik: Lynghedens Naturhistorie. 3) Geologi: Der ønskes en ved Exempler oplyst Redegjørelse for de vigtigste Vulkanformer og for Aarsagerne til deres Forskjelligartethed. 4) Geografi: En Fremstilling af Syriens orografisk-geognostiske og klimatiske Forhold. 5) Speciale (Geologi) for en Kandidat: En Fremstilling af Kridttidens Dannelser i det nordøstlige Skaane og af Hovedtrækkene i Udviklingen af Kjendskabet til dem; (Zoologi), for en Kandidat: Giv en Fremstilling af de vigtigste Træk af vore almindelige Flynderarters Biologi.

Tillægsexamen ifølge Bekjendtgj. 22de Maj 1874.

Oktober 1904.

Udarbejdelse i Modersmaalet (fri Opgave): Hvilke Midler har man nu til at sætte sig i Forbindelse med fjerne Steder? og hvilke Naturkræfter og Opfindelser ere herved komne til Anvendelse?

Juni 1905.

Udarbejdelse i Modersmaalet (fri Opgave): Om Nutidens Stræben efter at udbrede Kjendskabet til den videnskabelige Forskning og dens Resultater i videre Kredse.

V. Prisopgaver.

Til Besvarelse af de for Aaret 1903—1904 udsatte 14 Prisopgaver*) indkom i Aaret 1904—1905 15 Afhandlinger, nemlig 1 theologisk, 2 retsvidenskabelige, 1 statsvidenskabelig, 1 lægevidenskabelig, 4 filosofiske, 3 historiske, 1 østerlandsk-filologisk, 1 tysk-filologisk og 1 astronomisk, hvorhos der i dette Aar indkom en Afhandling som Besvarelse af den i Aaret 1902 udsatte Prisopgave i Naturhistorie**). Af disse Afhandlinger fandtes den statsvidenskabelige, den lægevidenskabelige, den fjerde filosofiske, den tredie historiske, den østerlandsk-filologiske, den astronomiske og den naturhistoriske værdige til Prisen. Accessit tilkjendtes den tredie filosofiske og den tysk-filologiske Afhandling.

*) Jfr. Univ. Aarb. f. 1903—1904 S. 1058—59.

**) Jfr. Univ. Aarb. f. 1902—1903 S. 675.

Forfatterne fandtes at være:

Af de prisbelønnede Afhandlinger:

- Cand. mag. *Axel Edvard Hjorth Nielsen*, af den statsvidenskabelige,
 Cand. med. *Henning Christian Trappaud Rønne*, af den lægevidenskabelige,
 Stud. mag. *Christian Jacob Krarup Winsløv*, af den fjerde filosofiske,
 Cand. mag., Frk. *Ellen Sophie Rasmøse Jørgensen*, af den 3die historiske,
 Mag. art. *Poul Tuxen*, af den østerlandsk-filologiske,
 Stud. mag. *Hans Emil Lau*, af den astronomiske,
 Stud. mag. *Martin Cecilus August Brinkmann*, af den naturhistoriske.

Af de Accessit tilkjendte Afhandlinger:

- Stud. mag., Frk. *Ellen Femmer*, af den tredie filosofiske,
 Stud. mag. *Jens Christian Elster Bonnichsen*, af den tysk-filologiske.

Vedkommende Censorers Bedømmelser over de indkomne Afhandlinger lyde saaledes:

I. Den theologiske Afhandling. Som Besvarelse af Universitetets Prisspørgsmaal i Theologi for 1903—1904: „Efter en Udvikling af Kants Lære om det højeste Gode som et Hinsides og af Søren Kierkegaards Paastand, at Kristendom er Lidelse, undersøges, hvilken Stilling begge Opfattelser indtage til det kristelige Lyksalighedsbegreb, som det foreligger i Jesu Forkyndelse og i hans Optræden“ er der indkommen én Besvarelse med Motto: „Aldrig fortvivle, altid være frejdig, stadigt vandre med Haab til Gud; det er det glade, evige Budskab og Kristenlivets store Bud“.

Uagtet Afhandlingen i enkelte Partier viser en vis Friskhed og Selvstændighed, ligesom dens Forfatter ogsaa lægger Flid for Dagen, lider den alligevel af saa væsentlige Mangler, at Fakultetet ikke mener at kunne tilkjende den nogen Belønning. Efter en kort og temmelig flygtig Behandling af Kants Lære om det højeste Gode følger en udførlig Fremstilling af Kierkegaards Tanker. Hvad Forfatteren her giver, er kun et udvortes Referat. Hverken i Fremstillingen af Kant eller Kierkegaard mærker man nogen virkelig Fordybelse i disse Tænkere. Afhandlingens Hovedmangel er dog den overordentlige Ensidighed, som fremtræder i Udviklingen af det kristelige Lyksalighedsbegreb, idet Forfatteren — endog uden Imødegaaelse af andre Opfattelser, bestemmer dette som en rent indre Glæde, der i ingen Henseende paavirkes af de ydre Livsforhold. Forfatteren afskærer sig herved tillige fra at kunne give en tilfredsstillende Sammenligning imellem de to nævnte Tænkeres Opfattelse og Jesu Forkyndelse. Af disse Grunde maa Fakultetet mene, at Forfatterens Besvarelse i Realiteten har forfejlet sit Maal.

Kjøbenhavn, den 6te Marts 1905.

C. H. Scharling. P. Madsen. J. C. Jacobsen. Fr. E. Torm.

II. De retsvidenskabelige Afhandlinger. Som Besvarelse af den juridiske Prisopgave for 1903—1904: „Der ønskes en Fremstilling af de nordiske og enkelte europæiske Hovedlandes Regler om juridiske Personers og andre kollektive Enheders Strafbarhed“ er der indkommet 2 Afhandlinger.

Den ene har til Motto Sætningen: „Societas delinquere non potest“. Forfatteren giver i en klar og let læselig Fremstilling en i det væsentlige rigtig Oversigt over Spørgsmaalets Stilling i nordisk samt tysk og engelsk Ret, og hans almindelige Betragtninger ere Udtryk for i det hele

fornuftige Synspunkter. Ligesom der imidlertid i Afhandlingen findes enkelte øjensynlige Fejl og Misforstaaelser, saaledes er ikke blot Benyttelsen af nordisk Litteratur og Lovgivning ufuldstændig, men Behandlingen er i det hele saa lidet indgaaende og synes bygget paa et saa spinkelt videnskabeligt Grundlag, at vi ikke kunne finde hans Arbejde værdigt til nogen Belønning.

Den anden Afhandling med Motto: „Dass sich das grösste Werk vollende, genügt ein Geist für tausend Hände“. Goethe: Faust II giver efter en kort historisk Indledning en tildels ganske fragmentarisk Fremstilling af nordisk, tysk og fransk Ret. Behandlingen er ikke blot højst overfladisk og hullet — navnlig er Litteraturen og Praxis næsten slet ikke benyttet — men indeholder en Række saa grove Fejl og Misforstaaelser, at ethvert Spørgsmaal om Belønning maa være udelukket.

Kjøbenhavn, den 3die Marts 1905.

H. Matzen. Jul. Lassen. Carl Torp. V. Bentzon.

H. Munch-Petersen. L. A. Grundtvig.

III. Den statsvidenskabelige Afhandling. Som Besvarelse af den statsvidenskabelige Prisopgave for 1903—1904: „Prisbevægelsen i Danmark i Tidsrummet fra 1650—1750“ er der indkommet én Afhandling med Motto: In jedem Mikrokosmos liegt der ganze Makrokosmos, und dieser enthält nichts mehr als jener. (Schopenhauer).

Forfatteren af den ret omfangsrige Afhandling har med stor Flid og ikke ringe Sporsands samlet saa betydeligt et Materiale af trykte og utrykte Kilder til Belysning af Spørgsmaalet, som i den til Udarbejdelsen tilstaaede Tid har kunnet fremskaffes, og skjønt Udbyttet kun har været et temmeligt skrøbeligt, mangelfuldt og upaalideligt Materiale, er det gennemgaaende benyttet med Forstand og fornøden Kritik, saa at der i det hele maa siges ved denne Undersøgelse at være fremkommet væsentlige Bidrag til Belysning af Prisbevægelsen 1650—1750. Derimod er Behandlingen af Æmnet i den egentlig fremstillende Del ikke saa tilfredsstillende. Fremstillingen kunde være mere klar og let overskuelig, hvorimod den nu, ogsaa fordi Sproget er noget tungt, virker noget ensformigt og trættende.

Afhandlingens sidste Del, Undersøgelsen over Aarsagerne til Prisbevægelsen, er Arbejdets svageste Del. Medens det for Møntproduktionens Vedkommende, hvor en selvstændig Undersøgelse maatte betragtes som udelukket, vilde have været tiltrækkeligt ganske kort at angive de af tidligere Forskere vundne Resultater, vilde en mere indgaaende Undersøgelse af Danmarks kommercielle Forbindelser med Omverdenen og den deraf følgende Paavirkning paa den særlig danske Prisdannelse og Prisbevægelse have frembudt større Interesse. Ogsaa det lille Afsnit om Rentefoden synes at have kunnet uddybes noget mere.

En Mangel ved Afhandlingen, som den foreligger, er, at Tabellerne som oftest ikke meddele de originale Prisnoteringer, men kun deres Reduktion til den — iøvrigt vistnok ganske rigtigt — valgte Enhed, gram f. S., hvorved en Kontrol med Reduktionernes Rigtighed udelukkes. Ved en eventuel Offentliggørelse af denne Del af Undersøgelsen, som i og for sig vilde være ønskelig, maatte de originale Prisnoteringer meddeles. Enkelte smaa Fejlregninger vilde da ogsaa let kunne afhjælpes.

Til Trods for de her fremhævede Mangler mene vi at kunne tildele det flittigt og grundigt udførte Arbejde Universitetets Guldmedaille.

Kjøbenhavn, den 7de Marts 1905.

Will. Scharling. Harald Westergaard. Einar Einarsen.

IV. Den lægevidenskabelige Afhandling. Som Besvarelse af Prisopgaven i Lægevidenskab: En Skildring af de forskellige Former af medfødt Farveblindhed med Hensyn til deres kliniske Forhold“, er ind-

kommet en Afhandling mærket: 180 grøn + 120 rød + 60 blaa = 50 hvid + 310 sort.

Afhandlingen bevæger sig for en stor Del ved Siden af Æmnet, idet den beskæftiger sig med Spørgsmaalet om „Grundfarver“, Stav- og Tapfunktion og deslige. Forfatterens Overvejelser over disse Ting ere meget fornuftige og vidne om virkelig Indtrængen i Æmnet; men de høre ikke eller kun i ringe Grad med til den stillede Opgave.

Men iøvrigt yder Forfatteren noget virkeligt godt. Han giver en meget god, paa egne Undersøgelser af 31 nøje observerede Tilfælde baseret, Skildring af Rødblindhed og Grønblindhed med Hensyn til Farveforvexlinger og Forhold overfor Farver i det hele. Ved sine Undersøgelser med roterende Skiver og derved fremstillede Farveligninger viser han i en smuk og oplysende grafisk Fremstilling de forskellige Farveblindes Farveforvexlinger og sammenholder denne Undersøgelse med de øvrige kliniske Prøver og Spektrumundersøgelsen. Hans Undersøgelser over ufuldstændig Farveblindhed ere navnlig af Værdi i den Henseende, saa meget mere som denne Tilstand er mærkværdig lidt behandlet i Litteraturen og næppe før har været Gjenstand for en systematisk Undersøgelse.

Endvidere skildres Violetblindheden og den totale Farveblindhed; denne sidste oplyses blandt andet ved et af ham selv undersøgt Tilfælde.

Andre kliniske Sider af den medfødte Farveblindhed, saasom hereditære Forhold, Komplikationer, Hyppighed, praktisk Betydning, har Forfatteren derimod kun løselig berørt, saaledes at væsentlige Sider af den stillede Opgave næsten slet ikke ere behandledes; men da de Dele af hans Afhandling, der virkelig beskæftiger sig med Opgaven, synes os af megen Værdi, og da hele Afhandlingen vidner om stor Modenhed og Indtrængen i Æmnet, finde vi den særdeles værdig til Prisen.

Kjøbenhavn, den 26de Februar 1905.

Christian Bohr.

J. Bjerrum.

V. *De filosofiske Afhandlinger.* Til Besvarelse af Universitetets filosofiske Prisopgave for 1903—1904 — „Fremstilling og Vurdering af Stuart Mills Ethik“ — er der indkommet fire Afhandlinger.

Den ene af disse, som har til Motto: *πλήρωμα οὐν νόμου ἡ ἀγάπη* begynder med en udførlig Gjennemgang af Mill's Selvbiografi, med indstrøede korte Bemærkninger om forskellige Hovedspørgsmaal, der først ved den egentlige Fremstilling af Mill's Theori kunde blive tilstrækkeligt belyste. Og selve Fremstillingen af Mills ethiske Theori er lidet skarp og bestemt, hvorhos den ofte paa en uheldig Maade afbrydes af Forfatterens egne Reflexioner eller af Uddrag af andre Forfattere. Afhandlingen ender med en kort og meget vag Karakteristik. Vi kunne ikke tilkjende den nogen Belønning.

En anden Afhandling har til Motto: *Love not pleasure; love God etc.* (Carlyle). Paa en livlig Maade fremføres her en Række, tildels meget populære Indvendinger mod Mill's Ethik, ved hvilke det altfor meget overses, at det har været Mill's og i det hele Utilitarianismens Hovedopgave at finde et Kriterium, ikke at give en Lære om Motiver. Hvor Forfatteren giver mere positive Udtalelser, have de mere Karakteren af populært Ræsonnement end af filosofisk Tænkning, og hans Argumenter ere meget lidet gjennemtænkte. Omtalen af Mill's Undersøgelser af specielle ethiske og sociale Spørgsmaal er meget sporadisk og er ikke sammenarbejdet med Afhandlingens Hovedemne. Vi se os heller ikke i Stand til at tilkjende denne Afhandling nogen Belønning.

Den Afhandling, som har til Motto: *Humanum est errare*, giver en grundig Fremstilling af Mill's Lære og vidner i det hele om alvorlig Fordybelse i hans Skrifter, ligesom Forfatteren ses at føle stor Begejstring for nogle af hans Ideer. Af Interesse for Opfattelsen af Mill's Udvikling er Forfatterens Forsøg paa at paavise en Ændring af hans Anskuelser paa Ethikens Omraade i Analogi med den, der utvivlsomt er foregaaet med

hans Anskuelser paa Psykologiens Omraade. Uagtet Forfatteren selv tydeligt nok bygger paa andre Forudsætninger end Mill, har han dog paa en anerkjendelsesværdig Maade forstaaet Mill's Tankegang og givet den et fyldigt Udtryk i sin Karakteristik. Hovedmanglen ved Afhandlingen er, at de afgjørende Problemer ikke ere fremstillede med Skarphed, hvorfor ogsaa de svagere Punkter i Mill's ethiske Theori ikke ere komne tilstrækkeligt frem. Trods denne Mangel finde vi Afhandlingen værdig til et Accessit.

Den fjerde Afhandling, hvis Motto er: *Salus publica suprema lex esto*, giver en formfuldendt og kritisk Fremstilling og røber Selvstændighed og Energi i Tankegangen. Med Klarhed og Besindighed søger Forfatteren at dømme Utilitarianerne og deres Modstandere imellem. Paa enkelte Punkter forsvaret Forfatteren sikkert Mill, hvor han ikke kan forsvares, og paa andre Punkter retter han maaske Indvendinger imod ham, som vilde kunne gjendrives ud fra Mill's Forudsætninger. Men i det hele vidner Afhandlingen om en sjælden Modenhed og Sikkerhed. Særligt skulle vi fremhæve dels Undersøgelsen af de sekundære ethiske Principers Forhold til de primære, saaledes som dette Forhold maa fremtræde under utilitariske Forudsætninger, — dels Paavisningen af, hvorledes Utilitarianismen vilde formes, naar den udvikledes paa et andet psykologisk Grundlag end det af Mill forudsatte, — dels endelig en Række gode Bemærkninger om Forholdet mellem Handling, Motiv og Karakter. Det er ikke mindst Forfatterens betydelige psykologiske Indsigt, der støtter ham paa disse Punkter. Vi finde det fortræffelige Arbejde, som her er gjort, fuldt værdigt til Universitetets Guldmedaille.

Den 22de Februar 1905.

Harald Høffding.

K. Kroman.

Cl. Wilkens.

VI. *De historiske Afhandlinger.* Som Besvarelse af Universitetets Prisspørgsmaal om „Helgendyrkningen i Danmark i Middelalderens sidste Aarhundreder“ er der indkommet tre Afhandlinger.

Den første af disse med Motto: „*Quam verissime potero, paucis absolvam.* Sall. Cat. I. 4“ kalder sig „Kortfattet dansk Helgenlexikon“, hvad der ogsaa svarer til dens Indhold, idet den kun opregner i Bogstavfølge alle de Helgener, som bleve dyrkede i Danmark igjennem den hele Middelalder, fortæller deres Liv og Legenderne om dem, nævner, hvilke Kirker, Klostre, Altre eller Gilder, der vare viede dem, angiver deres Mindedag og hvilket Vejrlig der i Folketroen var knyttet til den og hvilket Bondearbejde der da foretoges. Det er samlet med Flid, men sjældent er der gaaet til de originale Kilder, og der er næsten intetsteds givet en Kildehenvisning. Et Forsøg paa at belyse Helgendyrkningens Karakter i den senere Middelalder foreligger saaledes aldeles ikke, hvorfor Arbejdet ikke kan komme i Betragtning som Prisafhandling.

Den anden Afhandling med Motto: „*Le détail c'est l'âme de l'histoire.* Taine“ (d. e. Am. Thierry) har i lige saa ringe Grad faaet fat paa Op-gavens Kjerne, idet den væsentlig skildrer Helgendyrkningen gennem hele Middelalderen. Fremstillingen er saa godt som helt igjennem bygget paa andre Forfatteres Arbejder uden Benyttelse af originale Kilder, og endog til den Litteratur, som har behandlet Spørgsmaalet, har Forfatteren et meget mangelfuldt Kjendskab. Mange Urigtigheder og Misforstaaelser ere derfor indløbne og vise Forfatterens Mangel paa Forstudier; paa intet Sted er der gjort et Forsøg paa en selvstændig Undersøgelse, hvorfor heller ikke denne Afhandling kan komme i Betragtning.

I Modsætning hertil har den tredie Afhandling — med Motto: „*Die Zeiten der Vergangenheit sind uns ein Buch mit sieben Siegeln*“ — taget skarpt Sigte paa at finde netop de Kilder, som belyse Helgendyrkningen i Middelalderens sidste Aarhundreder. Derfor har Forfatteren ikke blot omhyggelig studeret den hidtil udgivne religiøse Litteratur fra den Tid, men han har med stort Udbytte gennemgaaet paa vore Bibliotheker en

Række Haandskrifter, liturgiske Skrifter og Andagtsbøger, og i disse fundet vigtige Oplysninger, der berige vor Kundskab om Æmnet. Han har, især ved Hjælp af det i Nationalmusæet bevarede Materiale, studeret Mindesmærkerne fra Kirkerne, Alterbilleder, Kalkmalerier, Klokkeindskrifter osv. Overalt er endvidere Udlandets Litteratur bleven inddraget i Undersøgelsen. Saaledes er dette omfattende Arbejde i høj Grad rigt paa Stof; det indeholder et Tusindtal af indsamlede Oplysninger og giver mange statistiske og topografiske Oversigter. Stoffets Rigdom har overvældet Forfatteren, saa at Afhandlingen i mange Henseender har en fragmentarisk Karakter og savner Afrunding. Imidlertid har den lagttagelsesevne, Indsigt og Omhu, hvormed Indsamlingen er gjort, overalt været ledsaget af en god Værdsættelse af Kilderne og af en varm og indtrængende Forstaaelse af Tros- og Følelseslivet hos Datidens Mennesker. Forfatterens Studier trænge til yderligere at fuldstændiggøres, men der vil da ogsaa komme til at foreligge et værdifuldt Arbejde til Belysning af Kirkens Stilling og af Troslivet ved Middelalderens Udgang, og selv i den foreliggende Skikkelse er Afhandlingen fuldt værdig til at belønnes med Guldmedaillen.

Den 3die Marts 1905.

Joh. Steenstrup.

Kr. Erslev.

J. A. Fridericia.

VII. Den østerlandsk-filologiske Afhandling. Som Besvarelse af Universitetets Prisopgave i østerlandsk Filologi for Aaret 1903—04: „En Fremstilling af Kvindens Stilling i det gamle indiske Samfund med Benyttelse af Grundtexten ved de anførte Steder“, er der indkommet en Afhandling uden Motto, men mærket med Tegnet $\aleph$.

Forfatteren gjør i et indledende Afsnit Rede for, hvorledes han har opfattet Opgaven og begrænset den i den følgende Fremstilling, og giver i Sammenhæng hermed en fuldstændig bibliografisk Oversigt over de Kilder (Udgaver og Oversættelser af indiske Texter, samt Afhandlinger, der berøre det foreliggende Æmne), som han har benyttet til sit Arbejde. For at holde sine Undersøgelser indenfor rimelige Grænser har han i god Overensstemmelse med Opgavens Grundtanke væsentlig baseret sine Undersøgelser paa den ældre Litteratur, særlig Mahābhārata, Lovbøgerne, Dharma- og Grhya-Sūtraerne, medens han derimod i ringere Grad har taget Hensyn til den yngre poetiske Litteratur; dog røber han bestandig i sin Fremstilling, at han besidder et ret udstrakt Kjendskab ogsaa til denne sidste Del af Litteraturen, idet han hyppig støtter sine Udtalelser ved Henviisning til Paralleler herfra, navnlig fra Kāma-sūtra og Novelle-Litteraturen (ogsaa den buddhistiske). Den europæiske Behandling af den indiske Litteratur synes han i det hele at være fuldt fortrolig med, men forøvrigt har han fortrinsvis bygget sin Fremstilling paa et af ham selv indsamlet Kilestof af ikke ringe Omfang. Arbejdet behandler i fire Hovedafsnit den indiske Kvindes Stilling som ung Pige, hendes Giftermaal og hendes Stilling i Ægteskabet og som Enke og omhandler i et femte Afsnit Idernes Opfattelse og Vurdering af Kvinden og hendes Karakter. Det lykkes her Forfatteren at give en klar og livlig Udvikling ikke alene af Kvindens retslige Stilling, hvortil allerede gode Forarbejder findes, men ogsaa af hendes almindelige sociale Stilling og af den indiske Kvindeopfattelse. Særlig interessant er det sidste Afsnit, i hvilket Forfatteren med sund Kritik tager Afstand fra de ensidig farvede Billeder, som den poetiske Kvindeskildring byder os. Der er næppe nogen Tvivl om, at Forfatteren paa alle væsentlige Punkter har truffet det rette, og at han her har leveret en Fremstilling af et vigtigt Afsnit i den indiske Kulturs Historie, der fortjener stor Paaskjønnelse. Hertil kommer, at Afhandlingen ogsaa fra Formens Side fremtræder i en særdeles tiltalende Skikkelse, baade hvad Arbejdets Plan og Sprogformen angaar. Overalt er Fremstillingen underbygget med Citater fra den indiske Litteratur, hvoraf alle de vigtigste er gjengivne i Transskription fra Grundtexten med tilføjet

Oversættelse. Citaterne ere paa enkelte Undtagelser nær i det hele korrekte og vel valgte, og mindre betydelige Skrivefejl, som vistnok skyldes en hastig Renskrivning, bør næppe bedømmes for strengt; kun kan det beklages, at Forfatteren i Transskriptionen af Sanskrittexterne altfor slavisk har bibeholdt den indiske Skriffs Ejendommeligheder i Stedet for konsekvent at adskille Ordene og anvende lignende let gennemførlige Midler, som vort Alfabet frembyder til Anskueliggørelse af det skrevne. Disse Indvendinger kunne dog ikke i nogen væsentlig Grad forringe Arbejdets videnskabelige Værd, da det maa erkjendes, at Forfatteren har behandlet det betydelige Materiale med stor Dygtighed og har forstaaet at give en i det hele velfrundet og alsidig Skildring af den indiske Kvindes Stilling i Samfundet. Afhandlingen synes os saaledes at tilfredsstille de Fordringer, som kunne stilles til en Besvarelse af den givne Opgave, og vi tage derfor ikke i Betænkning at indstille den til at belønnes med Universitetets Guldmedaille.

Kjøbenhavn, den 2den Marts 1905.

Dines Andersen.

Vilh. Thomsen.

VIII. Den tysk-filologiske Afhandling. Som Besvarelse af den for Aaret 1903—1904 udsatte Prisopgave i tysk Filologi: „En indgaaende Undersøgelse af den høj- og nedertyske historiske Visedigtning i dens Udvikling indtil ca. 1565 med Hensyn til Teknik, Form og Indhold“ er der indkommet en Afhandling med Motto: „Kürze ist das Characteristicum des (Volks)liedes.“ Scherer. Forfatteren undersøger den tyske historiske Visedigtning indtil 1554, det Tidspunkt, med hvilket R. v. Liliencrons Samling af de tyske historiske Viser slutter. Efter at have redegjort for de ofte sammenstillede Beretninger om ældre Viser behandler han Tidsrummet fra det 9de til det 12te Aarhundrede, hvorved han udførlig omtaler Ludwigslied og Digtet de Heinricho. Den senere Visedigtning, der indeholdes i v. Liliencrons Samling, inddeler han i tre Perioder, nemlig den første til 1430, den anden fra 1431 til 1500, den tredje indtil 1555. For den første Periode Vedkommende behandler han udførlig de enkelte Viser, og han synes i Begyndelsen at have opfattet den stillede Opgave, som om der ønskedes en Undersøgelse ogsaa af de i den nævnte Samling optagne politiserende Digte, skjøndt han dog selv rigtig har defineret „Visen“ som et strofedelt Digt, bestemt til at synges. Den anden og tredje Periode Viser, som Forfatteren har været nødt til at behandle mere summarisk, inddeler han efter Strofernes Længde, og behandler først de 4- og 5-liniede Strofer, som han anser for de oprindelige, derpaa de 6- og 7-liniede o. s. v., tilsidst de 2- og 3liniede Strofer. Han undersøger Verseformen og Rimslyngningen, men ikke selve Rimene, skjøndt han undertiden kritiserer dem, han betoner ikke de ældre, især meget sungne Visers Indflydelse paa senere Viser og taler Intet om de staaende Formler, der idelig gjentage sig. En Hovedfejl er at Forfatteren slet ikke har taget Hensyn til Visernes Melodier og saaledes ikke ansætter Underafdelinger efter de enkelte Melodier, forsaavidt de ere os overleverede; han omtaler ikke, efter hvilke Principer Visedigteren valgte Melodien, idet han ofte tog den fra berømte Viser, der behandlede tilsvarende Æmner, samt i hvilken Grad Melodien kan tillade Udstrækningen af Liniernes Stavelsetal. Forfatteren har heller ikke ret forstaaet at fremdrage Kjendemerkerne for den virkelig sangbare historiske Vise, han dvæler her altfor meget ved Spørgsmaalet om Visernes Omfang og kommer selv paa dette Punkt ikke til holdbare Resultater.

Af disse Grunde og da Afhandlingen ogsaa i sin Bygning og Stil lader en Del tilbage at ønske, kunne vi ikke tilkjende Forfatteren Prisen, men da hans Arbejde viser megen Flid og gode Kundskaber og ofte indeholder rigtige og sunde Betragtninger, finde vi det fuldt værdigt til at opnaa et Accessit.

Den 3die Marts 1905.

H. Møller.

Joh. Steenstrup.

IX. *Den astronomiske Afhandling.* Som Besvarelse af Universitetets Prisopgave i Astronomi for Aaret 1903—1904: Der ønskes et Referat af de vigtigste Fænomener ved den nye Stjerne, der viste sig i Perseus i Februar 1901, og en kritisk Vurdering af Seeligers og andres Theorier derom“ er indkommen en Afhandling med Motto: „Naar Theorierne ere i Puppestadiet bør Kritiken regne med deres Udviklingsmuligheder og ikke med den tilfældige Form, hvori de ere fremsatte.“

I Afhandlingen fremlægger dens Forfatter først en Oversigt over Iagttagelserne af den nye Stjerne i Perseus, som kan erkjendes for foreløbigt tilfredsstillende. Bedst synes det at være lykkedes for de spektroskopiske Iagttagelser, hvor — efter Sagens Natur — en Beskrivelse uden Tal har kunnet gjøre Fyldest. Overfor Iagttagelserne af Forandringerne i Stjernens Lysstyrke synes Forfatteren at have nøjedes med at supplere tidligere Samlinger med senere tilkomne Iagttagelser; man faar her kun Resultater, ikke Underretning om, hvorledes de ere bragte til Veje, og Forfatteren søger ikke at bruge Lysstyrke-Maalingerne til Fremstilling af de Interpolationsformler, som ville være nødvendige for den definitive Bearbejdelse af denne Side af Iagttagelserne.

I Omtalen af de hurtige Slingringer af Lyset under Stjernens „kritiske Periode“ fra 18de Marts til 24de Juni 1901 fejler Forfatteren sikkert ved i Modsætning til den almindelige Opfattelse af Fænomenet som uregelmæssigt periodisk at finde en ejendommelig Rythme deri. Han har fulgt Harvard-Lyskurven med for svag Kritik og troet at finde to Maxima paa en Tid, hvor der næppe kan regnes med mere end et som Minimum forklædt Maximum.

Med Forkjærlighed behandler Forfatteren Theorierne om de nye Stjerner. Hans Referater ere dog ikke heldige. I Anledning af Seeliger's Kritik af en tidligere Theori omtaler saaledes Forfatteren en helt uvæsentlig Eliminationsproces, og glemmer Kjærnen, at to Stjerner skulle være gaaede tæt forbi hinanden og saa i en længere Tid bevæge sig fra hinanden med urimelig stor Hastighed. Forfatterens Kritik er ret ensidig. Saaledes indleder han Afsnittet om Theorierne med nogle meget uklare Ord om de forskellige Fremstillingsmaader, han kunde vælge. Meningen synes at være, at han vil se helt bort fra de Bidrag, Forandring af Lysstyrken kunde give til Theoriernes Bedømmelse og næsten udelukkende rette sig efter, hvorvidt de spektroskopiske Iagttagelser fyldestgøres eller ikke. Forfatterens Kritik er ikke meget upartisk, og overfor de Theorier, han forkaster, bliver hans Fordømmelse ofte altfor omfattende, og udtrykkes gjerne i altfor skarpe Ord. Den spektroskopiske Side af Kritiken, og den der angaar de ejendommelige Taagefænomener i den nye Stjernes Omegn synes imidlertid at være ret vellykket, især hvad Konklusionerne angaar.

De her omtalte Mangler kunne dog let tilgives en ung Forfatter i en ung Videnskabsgren; og da Afhandlingen i det hele staar over Gjennemsnittet af, hvad der tages for godt ved Æmner af denne Art, indstilles Afhandlingen til at belønnes med Universitetets Guldmedaille.

Kjøbenhavn, i Marts 1905.

C. Christiansen.

Thiele.

X. *Den naturhistoriske Afhandling.* Som Besvarelse af den i 1901 udsatte Prisopgave: „Der ønskes en paa selvstændige Undersøgelser bygget Redegjørelse for de i vore ferske Vande og ved vore Kyster forekommende rhabdocoele og acoele Turbellarier, omfattende saavel disses Bygning som deres Systematik og Biologi. Besvarelsen maa være ledsaget af de nødvendige Tegninger og Præparater“ — er indkommet en Afhandling med Titel: „Studier over Danmarks rhabdocoele og acoele Turbellarier“ og med Motto af Oscar Schmidt: „Man braucht, wie es scheint, wo man will, nur zuzugreifen und ist der Ausbeute sicher.“ Afhandlingen er, foruden Indledning og Indholdsfortegnelse, 197 Kvartsider, deri indbefattet Tavleforklaring, Litteraturfortegnelse og en Vejledning til Brug ved

Gjennemsynet af de medfølgende Præparater; den ledsages af en Mappe med 135 Tegninger, sammenstillede paa 10 Tavler, og af en Samling af 327 Objektglas med mikroskopiske Præparater.

I et særligt Kapitel gennemgaar Forfatteren de i den ældre danske Litteratur (O. F. Müller, Abildgaard, O. Fabricius, A. S. Ørsted) opførte Former og undersøger, hvorvidt disse nu lade sig sikkert gjenkende; han kommer herved til Dels til andre og vistnok paalideligere Resultater end de hidtil antagne; det kan bemærkes, at alle de ældre Forfatteres sikkert gjenkendelige Arter ere gjenfundne af Forfatteren med én eneste Undtagelse.

Iøvrigt udgjøres Afhandlingens Hovedindhold af 2 Afsnit, et mindre af biologisk Natur og en større systematisk-anatomisk Del.

I det første gives en Række egne lagttagelser af Interesse, navnlig for Ferskvandsformernes Vedkommende. Uklarheden med Hensyn til Aarstiden for disses Hovedoptræden — efter nogle Forfattere Foraaret, efter andre Højsommeren — løses ved Paavisning af, at der findes en tidlig optrædende „Pytfauna“, hvis Medlemmer gennemgaaende have kortere Levetid og kun danne Hvileæg, og en fra den i det hele, baade ved Slægter og navnlig Arter, forskellig „Søfauna“; mange af dennes Arter danne baade Hvileæg og Subitanæg, hvorved Individernes Talrighed betydelig forøges; den optræder senere og har længere Levetid; Forfatteren fremhæver Temperaturens Betydning for disse forskellige Faunaers Fremkomst, for Dannelsen af Subitanæg m. m.; ogsaa for de marine Formers Vedkommende gives nogle nye lagttagelser af Interesse.

I den systematisk-anatomiske Del gennemgaaes de af Forfatteren fundne Arter. Uagtet Undersøgelsen har maattet begrænses til nogle enkelte Egne af Landet, er Resultatet i faunistisk Henseende betydeligt: Forfatteren har fundet 56 Arter (sacoele, Resten rhabdocoele), af hvilke 34 ikke tidligere vare kjendte her fra Landet; kun én af disse er ny for Videnskaben, medens de øvrige vel ere anførte fra andre Lande, men for fleres Vedkommende kun saaledes bearbejdede, at der for Forfatteren har været ikke lidet at fuldstændiggjøre. Medens der med Hensyn til den systematiske Gruppering ikke er givet noget væsentlig nyt*), er der under den anatomiske Gjennemgang af mange af Formerne givet talrige Bidrag til rigtigere Forstaaelse af forskellige vigtige Bygningsforhold; til en paalidelig Bestemmelse af de fleste af disse Turbellarier fordres overhovedet en indgaaende mikroskopisk-anatomisk Undersøgelse. Til Gjennemførelsen af denne har Forfatteren medbragt en betydelig teknisk Færdighed; derom vidner den store Samling af særdeles smukke Præparater, blandt hvilke en Mængde Snitserier. De talrige Tegninger ere anskuelige, gennemgaaende smukt udførte og den tilhørende Tavleforklaring tilstrækkelig vejledende.

Bortset fra underordnede formelle Mangler — mest sproglige Unøjagtigheder — er Fremstillingen i det hele god. Da Afhandlingen bringer meget nyt og selvstændigt og overhovedet vidner fordelagtig om Forfatterens Undersøgelsesevne, tage vi ikke i Betænkning at indstille, at han belønnes med Guldmedaillen.

Kjøbenhavn, i Februar 1905.

Hector Jungersen.

Eug. Warming.

N. V. Ussing.

De for Aaret 1904—1905 udsatte Prisopgaver vare: 1. *Theologi*. Hvorvidt have de nyere Undersøgelser over de israelitiske Stammers Indvandring i Kanaan bidraget til at kaste Lys over denne Periode af Israels Historie? 2. *Lovkyndighed*. Der ønskes en Sammenligning og kritisk

*) Den Gruppe (Mesostomiderne), som i systematisk Henseende mest trængte til fornyede Undersøgelser, og som Forfatteren havde viet en Hovedpart af sit Arbejde, er bleven bearbejdet i en nylig (i 1904) udkommen Afhandling af en finsk Forfatter; derved tabte en Del lagttagelser af Forfatteren af foreliggende Afhandling Nyhedens Interesse, og Afhandlingen maatte for denne Gruppens Vedkommende reduceres.

Vurdering af den danske, norske, svenske og tyske Rets Hovedregler (ikke Særregler om Vexler og Checks) om Haandskrifters Negotiabilitet (Endossabilitet). 3. *Statsvidenskab*. Der ønskes en sammenlignende Undersøgelse af Produktionsvilkaarene og Salgspriserne for de tre nordiske Landes vigtigste Frembringelser. 4. *Lægevidenskab*. Der ønskes en paa selvstændige Undersøgelser støttet Fremstilling af de ved Fragmentatio myocardii forekommende Forandrings Natur og Oprindelse. 5. *Filosofi*. Fremstilling og Vurdering af de Bidrag til en almindelig Erkjendelseslære, der ere fremkomne fra den moderne Naturforsknings Side. 6. *Historie*. En Fremstilling af Jakobinerklubbens Historie og Organisation. 7. *Klassisk Filologi*. Suetonius's Levnedsbeskrivelse af de 3 Kejsere af Flavierne Hus oversæstes paa Dansk og forsynes med en kritisk-exegetisk Kommentar. Tillige undersøges Forholdet mellem den historiske Beretning hos Suetonius og de Beretninger, der fra anden Side haves om de nævnte Kejsere. 8. *Østerlandsk Filologi*. En paa Kildestudium grundet Fremstilling af de Afgifter, som Muhammed krævede, og deres Omformning indtil Omar den Andens Regering (inklusive). 9. *Nordisk Filologi*. Hvad taler for Folkevisiformens franske Oprindelse? 10. *Romansk Filologi*. En kritisk Vurdering af de nyeste Undersøgelser om den bretonske Sagnkredsens Oprindelse og Udvikling. 11. *Mathematik og Astronomi*. Der ønskes et kritisk Referat af 1ste Del af Eulers Intruductio (tysk Oversættelse af Maser, Berlin 1886), set fra Videnskabens nuværende Standpunkt. 12. *Fysik og Kemi*. I Tilslutning til, hvad der er gjort i andre Lande, ønskes der ogsaa for Danmarks Vedkommende en Undersøgelse af Radioaktiviteten hos Luft og Vand, forsaavidt den kan antages at være betinget ved deres Tilstedeværelse i Jorden. 13. *Naturhistorie*. Der ønskes en saavidt muligt alsidig Undersøgelse af de Sedimenter, der dannes paa Bunden af en eller flere selvvalgte, danske Indsøer, som hidtil ikke have været Gjenstand for udførlige Undersøgelser i denne Retning.

VI. Akademiske Promotioner.

I Aaret 1904—1905 have 9 Promotioner fundet Sted, idet der er tildelt 5 den medicinske og 4 den filosofiske Doktorgrad.

Mag. sc. *Anders Cornelius Jakob Johansen* (Magisterkonferens i Naturhistorie i April 1898) forsvarede den 14de September 1904 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Om den fossile kvartære Molluskfauna i Danmark og dens Relationer til Forandringer i Klimaet. Land- og Ferskvandsmolluskfaunaen“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. N. V. Ussing og Dr. H. Jungersen, af Tilhørerne Mag. sc. N. E. K. Hartz og Mag. sc. V. J. H. Nordmann. Handlingen styredes af Professor, Dr. E. Löffler som Prodekan i Stedet for Dekanus, Professor Dr. H. Jungersen. Graden meddelt den 11te Oktober 1904.

Mag. sc. *Ejnar Christian Saxtorph Büllmann* (Magisterkonferens i Kemi i Maj 1897) forsvarede den 17de September 1904 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: „Studier over organiske Svovlforbindelser. Xanthogensubstituerede alifatiske Syrer og deres Omdannelse til Merkaptosyrer og Disulfidsyrer“. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. S. M. Jørgensen og Dr. Emil Petersen, af Tilhørerne Laboratorieførstander, Dr. S. P. L. Sørensen. Graden meddelt den 11te Oktober 1904.

Cand. polyt., Forstander for den schweiziske Mælkeriforsøgsanstalt *Orla Sigurd Jensen* (Cand. polyt. i Januar 1893) forsvarede (i Medfør af